

Ötletek a KV működéséhez

Létezik erről egy KV Agenda, az abban leírtakat nem ismétlem, (hasznos, ha minden KV tag ismeri) néhány ötletet teszek hozzá.

1. Az új KV, a folyamatban lévő feladatok átvétele után elvonul 2-3 napra, hogy a csapat összeszokjon és kidolgozza az éves tervet. A megbeszélésre mindenki készül, többek között elolvassa a KD füzetet és a Reflexiókat. Ezekből kigyűjti a KV-ra háruló feladatokat és a KVT elé kívánczó témákat. Jó, ha minden témának van felelőse, határideje, és a felelős a munkaév közben is referál a KV ülésen, hol tart a feladat megoldása. A KD és a Reflexiók ilyen módon való feldolgozásával elérhetjük, hogy ezeket az írásokat ne csak 5-10 ember forgassa. És egyáltalán komolyan vegyük egymást. Ne pusztába kiáltott szó legyen a KD-ba küldött felvetés, hanem megérvelt gondolatok szóljanak mellette, és ha kell ellene.
2. A KV a KVT döntésére váró témákat véleményezésre elküldi a közösségeknek és a témában illetékes szakcsoportnak. Esetenként hasznos felkérni egy 3-5 fős bizottságot, amelynek feladata a vélemények összegzése és konszenzusra alkalmas megszövegezése, a KVT elé terjesztése.

Lehet a fentiekre azt mondani, hogy túl bonyolult, bürokratikus, intézményes, stb. Nos, aki jobbat tud, álljon elő vele. A jelenlegi vegetálásnál, lassú elhalásnál biztos lehet jobb megoldásokat találni.

Fontos leszögezünk, hogy önmagában a KV, KVT munkájának megújítása nem állítja automatikusan a Bokrot fejlődési pályára, ahhoz a közösségek, és a közösségeket alkotó személyek megújulása is szükséges. Jó lenne, ha a KV minél több embert tudna bevonni a közös munkába, s erre van is fogadókészség. Több BNT szervezése során tapasztaltam, mennyire önzetlenül, nagy áldozatokat is vállalva képesek dolgozni a bokros testvéreim a közös ügy érdekében. Olyanok is, akiket korábban nem ismertem, csak az adott feladat kapcsán kértem fel.

Milyen volt hajdan a Bokor dinamikus fejlődő modellje?

A Bokor akkor fejlődött dinamikus, amikor Gyurka bácsi ereje teljében, rendkívüli energiával, munkabírással menedzselte. Vezetett 6-8 közösséget, s nem is akárhogyan. Volt 100-110 lelkivezetettje – zömmel a közösségeiből. Tehát rajta tartotta a kezét a Bokor fő ütőerein. Ahogyan az ő ereje, munkabírása hanyatlott, hanyatlásnak indult a Bokor is.

Kérdés, törvényszerű ez a hanyatlás? Vagy tudunk önállóan talpra állni? Tudunk Gyurka bácsitól tanulni, átvenni tőle nem csak teológiát, hanem módszereket, lelkesedést is?

Úgy gondolom, az építkezést kinek-kinek önmagán kell elkezdni. Belső szellemi építkezés, időelszámolás, lelkivezető – „A Bokor lelkisége” c. könyvben leírtak szerint.

Jó lenne egy hosszú távú, több évre szóló Bokor tervet készíteni. Merre és hogyan tovább?

Közös nevező, közös örökség

Egy összetett mondatban szeretném megfogalmazni:

A Bokor Gyurka bácsitól tanult közös nevezője, egyben öröksége, hogy szüntelenül fejlődünk kell a jézusi értékrend megismerésében és az értékrend életre váltásában. Ebből következik az összes többi részlet.

A fejlődés az Isten által teremtett természetnek is egyik alaptörvénye, hiszen ennek köszönhető, hogy a szervesen anyagból évmilliárdok alatt kifejlődött az ember. A jézusi (isteni) értékrend szerinti fejlődés részleteinek, tartalmának, irányának kibontása, aktualizálása az adott kor istenkereső embereinek feladata. A fejlődni akarás alapvetően feltételez egyfajta nyitottságot, rugalmasságot, és készséget a tanulásra, s a fejlődésnek akár olyan következménye is lehet, hogy idővel egyházi- és Bokros dogmákat kell átértékelni.

2018. június

LEVELESLÁDA

**DR. DÖRY ISTVÁN - DR. HÉJJAS ISTVÁN
SZELLEMI PENGEVÁLTÁS
(A KOINÓNIA 25. ÉVF. 8-9. SZÁMÁBAN
MEGJELENT ÍRÁS KAPCSÁN)**

Én még csak az 1948-as eseményeknél tartottam a Koinónia olvasgatásában, amivel nagyon elégedett is voltam. Most előre lapoztam a Héjjas- eszmefuttatáshoz, és kénytelen vagyok megállapítani, hogy tényleg sok benne a hiba.

Csak olyan dolgokra fogok reflektálni, amit magam

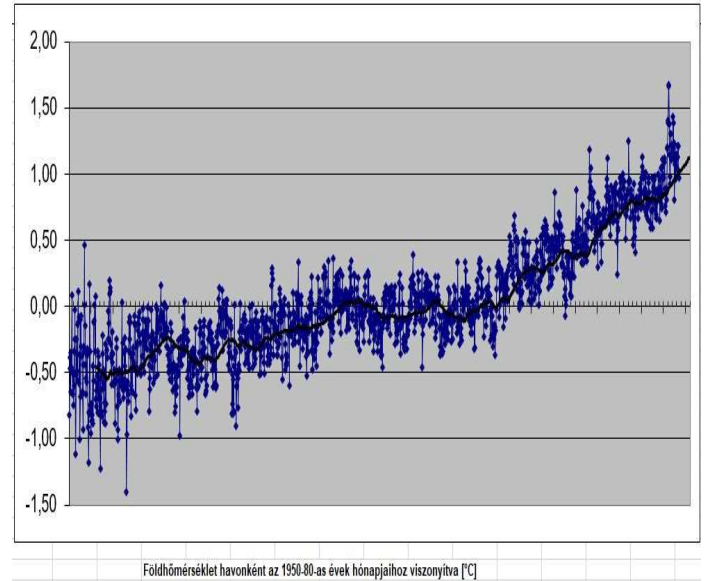
megvizsgáltam, mint fizikus, és tudom, hogyan is van valójában, nem csak olvastam valahol.

1.) Az üvegházhatás ma 34°C a Földön, 33°C jobb lenne. Ebből 27°C-ot okoz a vízgőz, 5-6°C-ot a széndioxid. Ez összhangban van azzal, hogy a Marson 3-4°C az üvegházhatás, mivel ott egy picivel kevesebb a CO₂ a légkörben, más gáz és vízgőz pedig nincs. Nem szeretnénk megduplázni a földi légkörben a széndioxidot, sem annak az 5-6 foknyi üvegházhatását.

2.) A viriál tétel a keringési sebességű részecskékre vonatkozik. A földi légkörben a részecskék ennél lassabbak (kivéve a hidrogént). A részecskék jóval lassabb sebességgel is egyensúlyban vannak a légkörben, mivel az ütközések során alulról is nyomják fölfelé egymást. Ebből alakul ki a légkör rétegződése, a nyomásprofil, a termikus Boltzman-eloszlás és az aerosztatikai emelő erő. Olvastam Miskolczi cikkét, és megtaláltam benne a hibát. Hetesi Zsolt fizikus is ugyanazt a hibát találta meg, és le is publikálta.

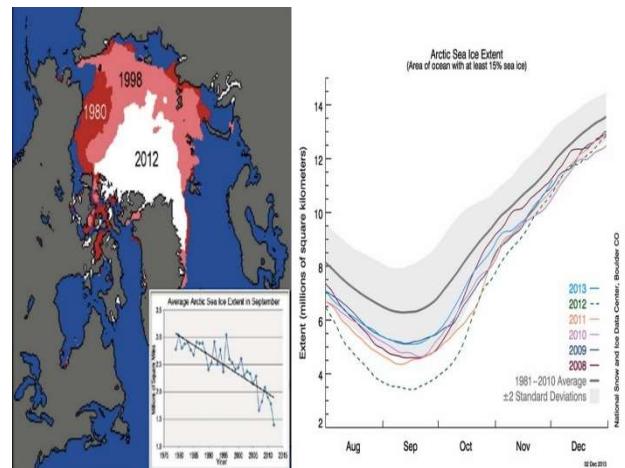
3.) A földtörténeti korszakokban a légkör hőmérsékletének és CO₂-tartalmának változása rendkívül lassú volt. Tipikusan 1 ppm száz évenként, és tipikusan 1°C ezer évenként (kivéve ha az óceáni áramlások hirtelen átrendeződtek). Megvizsgáltam, hogy melyik volt előbb: azt találtam, hogy a CO₂-változás volt előbb, de ez nem jelenti azt, hogy az lenne az ok és a hőmérséklet az okozat. A lényeg az, hogy ilyen lassú folyamatokat a mai izgága emberi eszünkkel el sem tudunk képzelni. Az tény, hogy most 50-szer gyorsabban növekszik a CO₂, mint természetesen, és még nem duplázódott meg. Nem javaslom a megduplázás kipróbálását.

4.) Az említett filmben az utolsó néhány mondat nem "tiszteletkór", hanem a valóság. A földtörténet során a lassú éghajlati változásokat a tengely és a pálya lassú változásai okozták, amik százezer éves rezonanciába tudtak kerülni a kanadai, európai, szibériai jégborítással és felszín-emelkedéssel. Ma ezek labdába sem rúgnak a gyors széndioxid-növekedés mellett. Elvileg tízezer éven belül egy jégkorszaknak kellene következnie, ami szintén nem lenne könnyű műfaj, de nem ez történik, hanem 100 éves skálán szalad fölfelé a hőmérséklet (ld. 1. ábra). Ha a százéves, ezer éves, tízezer éves, százezer éves skálákat össze-vissza kevergetjük, akkor jó nagyokat tudunk tévedni.

Földhőmérséklet havonként az 1950-80-as évek hónapjaitól viszonyítva [°C]

5.) A jegesmedvékkel való riogatásnak én sem örülök. Száz- és ezerszámra pusztulnak ki fajok a legprimitívebb emberi kapzsiság következtében, amelyekről nem is beszélnek. A jegesmedvéknél sokkal fontosabb, hogy ott van egy 60 Magyarországnyi úszó jégfelület, ami vadul fogy (2. ábra). Az a jégdarab többet ér, mint Magyarország. Az a fehér felület jelenleg hőt ver vissza a világűrbe, a jégmentes tenger viszont éppen a legjobb elnyelő felület a napfény számára. Arra a fehér felületre szüksége van a Földnek a jelenlegi hőmérsékleti helyzet, és az északi félteke időjárása szempontjából. Az utóbbi egymillió évben a Földnek két jégsapkája volt. Ha 2050-re elveszítjük az északi sarki jeget, akkor lemegyünk a térképről.

6.) Piaristaként Öveges professzortól azt tanultam, hogy a magunk 50-100 wattja helyett, helyettünk, nekünk és értünk 40 rabszolga dolgozik, 40 embert munkát végeztetünk el fosszilis energiával, szénnel, olajjal és földgázzal. Ma Magyarországon ez már 100-200 rabszolgányi munkaerő, amivel jót is, rosszat is tehetnénk, de sokszor bizony rosszat teszünk. És akkor

az ott 100-szorosan rossz.

Másrészt ennek a 100 rabszolgának teljesen ki vagyunk szolgáltatva. Ha a fosszilis ellátó gépezet meginog, azt sem fogjuk tudni, mit lehet egy műszakban a két kezünkkel, a két lábunkkal megcsinálni, hogy a földből egy napi enivalóhoz jussunk.

Büszke vagyok arra, hogy a mi egyházasfalui életmódunk csak 20 rabszolgát igényel, és azt is lényegében megújuló energiából (4800 nyárfa és 4 napelem). Az itt-ott mégis kibocsátott széndioxidot (villanyvonat, kőzetgyapot, laptop) az erdő gyökérzetével visszavonjuk a légkörből. Európai módon élünk.

7.) Nézzük már meg, hogy kinek az érdeke a légkör széndioxid-tartalmának zavartalan növelése! Most jól elvitatkoztatunk arról, hogy tegyünk vagy ne tegyünk lépéseket a széndioxid-szint stabilizálására. DE vajon egy-egy olajkút vagy szénbánya szerződés kötésekor van-e *in integrum restitutio* záradék, vagyis az eredeti állapot helyreállítására vonatkozó kitétel, ami egy elég ősi római jogi alapelv? Ha valami nem stimmel, hogyan állítjuk vissza az eredeti állapotot - a légkörből ki a fölös gázokat, az olajat vissza a helyére a föld alá?

Üdv: dr. Dőry István

***

A klímaváltozás okain lehet vitatkozni, de nem ez történik. A „hivatalos” klímaelméletet vitató tudósokat rendszeresen elhallgattatják, olykor az állásukat is elveszítik. Más tudósok a véleményüket csak zárt szakmai rendezvényeken fejtik ki, ezek közé tartozik több magyar akadémikus. A „hivatalos” klímaelmélet az ideológiai alapja annak, hogy a villamos energiát igyekeznek szélturbinákkal és napelemekkel megtermelni.

Lássuk tehát a „hivatalos” klímaelmélet gyakorlati következményeit: Mivel a szélturbinák kapacitás kihasználtsága 20-25% körüli, ezért egy hagyományos erőmű kiváltása 4-szer vagy 5-ször nagyobb névleges kapacitású szélturbina erdővel lehetséges. A paksi atomerőmű kiváltásához például kb. 4-5000 darab 2 megawattos szélerőmű lenne szükséges. Egy-egy ilyen szélerőműben 35-40 emelet magasságú vasbeton tornyokra van felszerelve a 3 lapátos turbina, ahol egy-egy lapát akkora, mintha egymás után kapcsolnánk két darab csuklós autóbust. Egy ekkora szélturbina erdő hatáskeresztmetszete kb. 30 millió négyzetméter lenne, akkora, mintha építenénk az ország közepén egy 300 km hosszú és 100 métermagas szélfogó falat. Németországban 40 darab paksi atomerőműnek megfelelő névleges teljesítményű szélturbina erdőt építettek fel, akkora költséggel, amely összemérhető az egykori náci Németország hadiipari kiadásával. Közben pedig felemelték a villanyáram árát 30%-kal,

nehogy tönkremenjenek azok a multi vállalkozók, akiktől a szélerőműveket megrendelték. Jelenleg már világviszonylatban a „megújuló” iparág profittermelő képessége vetekszik a gyógyszeriparral.

A különféle „megújuló” erőművek életciklus analízise pedig azt mutatja, hogy ezek ökológiai lábnyoma legalább akkora, ha nem nagyobb, mint a szén fűtésű hőerőművek esetén. Közben pedig az atomerőműveket is le akarják állítani, pedig azok nem bocsátanak ki széndioxidot.

E kérdéskör részletesebb elemzése itt olvasható:

<http://klimaszeptikusok.hu/?p=1378>

Baráti üdvözlettel: Héjjas Pista

***

Az elhallgatás és bürokratikus akadályozás éppen fordítva van:

2010 óta Magyarországon egyetlen szélerőmű nem épült. Még mutatóban sem, még próbaképpen sem. Az utolsó 2010-ben éppen itt a szomszéd falu Lövvő határában épült; 9-et szerettek volna, 1-et engedélyeztek. Ez volt az utolsó. 2014-ig a MEH minden kérelmet elutasított, bár a kvótát elvileg felemelték 440 MW-ra, maradt a 330 MW. Most is annyi. (Normálisan ez a kvóta 1000 és 2000 MW között bármi lehetne.)

2014 óta elutasításra sincs szükség, hiszen az OTÉK szabályozta a szélerőművek védőtávolságát a lakott területektől: 12000 méter. Ilyen pont földrajzilag sehol sincs Magyarországon. Normálisan ez a védőtávolság 1000-1500 méter szokott lenni. Hogy azt a nullát utólag biggyesztették oda, az onnan nyilvánvaló, hogy az OTÉK 27 helyen rendelkezik a szélerőművekről, de ez az egy passzus elegendő az összes szélerőmű kivégzésére.

Csak azért nem kardoskodom ennél jobban a szélerőművek mellett, mert közben a napelemek feljöttek befutóra. Nekünk is van egy napelemes rendszerünk 3+1 napelemtáblával, és van egy teljesen szigetüzemű napelemes járművünk is.

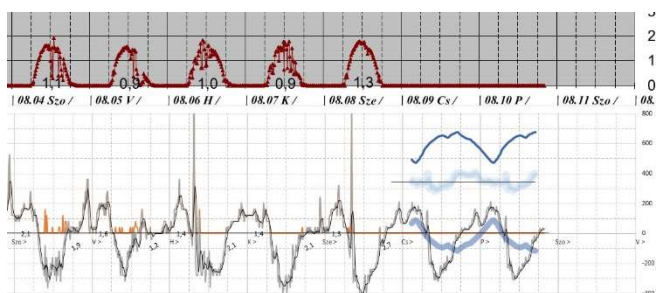
Mivel Villamos energiarendszereket és Megújuló energetikát is tanítok, így külön gonddal figyelem a mi kis napelemes rendszerünk ráhatását a nagy országos rendszerre. Egyáltalán nem rossz. Ilyen napelemből 10 millió darabot lehetne elhelyezni az országban a rendszerparaméterek romlása nélkül. Minden alkalmas tetőre 4-8 db-ot. Kb. annyi munka, mint villámhárítót, hófogót, vagy kéményseprőkorlátot felrakni. Az ország sokkal takarékosabb, sokkal energiahatékonyabb lenne, és az alaperőművek fele szükségtelenné válna.

Most a napelemeknél ugyanaz zajlik, ami tíz éve a szélérőműveknél. Nagy zöldmezős beruházásokban telepítenek naperőműveket (ha jól tudom 600 MW-ig), amin néhány tőkés és bank gazdagodik. Ha a napelemek nem a végpontokon, a fogyasztás közelében vannak elhelyezve, akkor csak feleannyit lehet elhelyezni belőlük az országban. Utána majd ott is kitalálnak valami védőtávolságot, hogy helyet adjanak az atomenergiának.

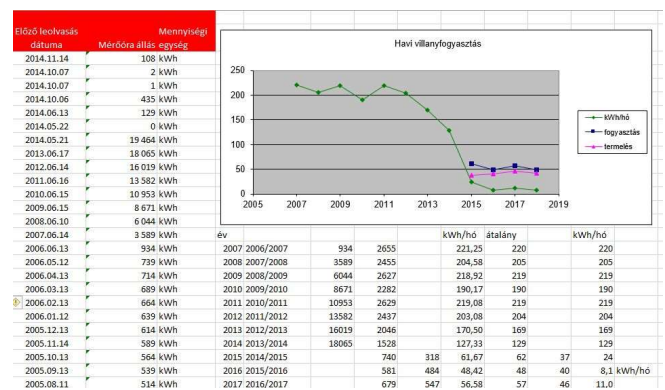
Ha valaki vitatja a CO₂ üvegházhatását (ami egyébként van neki), az nem érvelhet az atomerőművek szénmentességével. Az atomenergia árát, a beruházás hosszát, időbeli kockázatát kell megnézni. Az Energetika folyóirat és Aszódi Attila adatai alapján tudom levezetni, hogy hogy Paks II. nem túl jó beruházás. Az atomenergia napi szinten nem szabályozható, így az egyébként is túlméretezett alaperőmű-állományt szaporítjuk vele. (És ezzel egyidejűleg lekorlátozzuk a megújulók használatát, viszont még további szabályzó és tároló kapacitást igényelünk, amit majd akkor ki is kell fizetni.) Szabályozó kapacitás egyébként a szél- és napenergiához is kell, de azt azért meg kell jegyeznünk, hogy a napelemek éjszaka nem termelnek, és a szélérőművek hajnalban akár nullára is leállíthatók - szemben az alaperőművekkel.

(Hogy konstruktív legyek: Ha Paks I. első két blokkjának rekultiválása után megépítenének Paks II-ből egy blokkot az eddig felhalmozott energiadíj-nyereségükből, 17 Ft/kWh árfekvésben - az jó beruházás lenne.)

A napelemekről mondottak alátámasztásaként csatolok néhány ábrát, amik a fogyasztás és termelés viszonyát mutatják minálunk véletlenszerű időpontban -- most.

Napi szinten kiegyenlítettünk vagyunk (augusztusban!), éves szinten annyi a maradék-fogyasztásunk, amennyi az előírás (10%), órás felbontásban pedig: hajnalban fogyasztunk - reggel semmi - délelőtt termelünk - déli szolár csúcs nincs - délután termelünk - napnyugtakor semmi - este sokkal kevesebbet fogyasztunk, mint az átlag háztartások (0,3 kWh négy óra alatt) - éjjel se termelés, se fogyasztás. Az energia negyedét átfuttatjuk az akkumulátoros rendszeren is. Összességben 17 Ft/kWh az energiamixünk. HUPX árfolyamon számolva még jobban járnánk, tehát ezek szerint az időbeli eloszlás kedvező. Télen, tavasszal, nyáron, ősszel. Hitel nélkül. Most.

Visszatérve a széndioxidra: nem állítom, hogy a CO₂ a legfontosabb tényező. Fontos a pára, a felhőzet, a jégtakaró, a mezőgazdasági területek és erdők aránya, a metánhidrát instabilitás is. Ezek közül a jégtakarót, a felhőzetet, az erdők arányát egyáltalán nem tartalmazza Miskolczi cikke, viszont a látens hő, amikor a felszálló pára kicsapódik, szerepel a klímamodellekben is, és úgy jön ki a 2-5°C melegedés 2100-ra. Ha komolyan veszem a 2010-2018-as adatokat, ez hamarabb meglesz. Ha viszont a saját háztartásunkat nézem: CO₂-egyenlegben a legjobb scenárió 2070-es (negatív) értékeinél tartunk. Most.

Ezt a szintet bárki el tudja érni 5 év alatt, ha hőszigetel, 2000 négyzetméterre sűrűn fát ültet, ha takarékoskodik, nem autózik, részt vesz a saját ételme, szükségletei megtermelésében, ha ehhez szükséges munkát végez.

Üdv: D. Pista

***

Néhány dologra azért reagálnék:

1) A villamos energia átviteli és elosztó hálózatba minden percben annyi energiát kell betáplálni, mint amennyit kiveszünk belőle. A kiszámíthatatlanul ingadozó teljesítményű szélérőművek ezért veszélyeztetik a rendszer stabilitását. Olyanok, mint az az autó, amelyik időnként kiszökik a garázból és magától tesz néhány kört, amikor pedig a gazdája

használni szeretné, nem akar elindulni. Ha a rendszerbe szélérőműveket kapcsolunk be, gondoskodni kell gyorsan szabályozható stand-by kapacitásról. Erre a feladatra legalkalmasabbak a vízerőművek és a szivattyús energia tárolók. Minden egyéb szóba jöhető nagy volumenű energia tárolás hatalmas költséggel, és hatalmas káros anyag emisszióval jár. Magyarországon akkor lehetne több szélturbinát bekapcsolni a rendszerbe, ha építenénk néhány vízerőművet és/vagy szivattyús tározót, de ezek ellen éppen azok a zöldek tiltakoznak, akik szeretnék minél több szélturbinát látni.

2) Németország sokkal több szélturbinát telepített, mint amekkora szabályozó kapacitása van. Emiatt rászorul a környező országok ilyen szolgáltatásaira, ami vagy működik, vagy nem, ugyanis a határokon átmenő távvezetékek átviteli teljesítménye is korlátozott, újabb távvezetékek építése ellen pedig a zöldek tiltakoznak. Németország energetikai rendszere időnként az összeomlás határán áll. A közelmúltban áramszünet miatt három napra le kellett állítani a hamburgi repülőtér működtetését, az utasok még a csomagjaikat sem tudták kivenni, mert az elektronikus nyilvántartás sem működött. Ennek ellenére Merkel asszony szerint a német ipart az fogja még jobban fellendíteni, ha majd ők láthatják el az egész világot szélturbinákkal. Kétséges azonban, hogy ez a program beválik-e.

3) Reményi Károly akadémikus a világvégével fenyegető klímahisztériáról ezt írja: „El kell fogadni, hogy a Földön a természet az úr, és mi ennek az Úrnak csak vendégei vagyunk.”

A teljes cikk itt olvasható:

<http://www.realzoldek.hu/modules.php?name=News&file=article&sid=5415>

Baráti üdvözléssel: H. Pista
***

Végigolvastam az én druzsámnak a 150 oldalas tankönyvét. Szinte mindenben egyetértünk!

A megoldási javaslat helyett, ami lényegében víz- és atomenergia, és lényegében nem oldaná meg a legfontosabb problémákat - a következőt javaslom:

- takarékoság, hatékonyság, hőszigetelés
  - személyenként 2000 négyzetméterre 2000 fa elültetése
  - vidéki, autómentes, önellátó életmód
  - személyenként 2-3 napelem és kiegyensúlyozás
  - víz- és szennyvízkezelés helyben
  - helyi termékek, kapcsolatok, közösségek
- Amiben egyetértünk, hogy ehhez természettudományos, következetes, felelős megközelítés és életmód kell.

Ha ide ellátogat (Egyházásfalú, Új u. 18., 70/579-8219), megmutatjuk, hogy ez a valóságban - és nem csak elméleti modell szintjén -, milyen jól működik. Szállást adunk.

A mellékelt képeket csak azért csatolom, hogy egy olyan Rába-erőmű, mint a nicki, ami kb. 10 autó teljesítményét tudja, a felvizen mennyi iszapot tud termelni.

<http://fefe.inf.nyme.hu/napcsi/31szemere.zip>

és korábban <http://fefe.inf.nyme.hu/napcsi/25nick.zip>

Üdv: D. Pista

***

Csaknem egy évszázaddal ezelőtt mondta egy dúsgazdag amerikai vállalkozónak egy „primitív” indián törzs „pogány” varázslója: „Amikor kivágjátok az utolsó fát, kihalásszátok az utolsó halat, és kiszivattyúzzátok a földből az utolsó csepp olajat, rá fogtok jönni, hogy a dollár bankjegyeket nem lehet megenni.” Ezzel meg is fogalmazta a modern világ legfontosabb problémáját.

Folyamatosan halljuk ugyanis a jelszavakat, hogy a természeti erőforrásokat nem szabad felelőtlenül pazarolni, miközben azt is halljuk, hogy a lehető maximális mértékben növelni kell a GDP-t, akár azon az áron is, hogy tömegesen állítunk elő divat jellegű termékeket, amelyek fölöslegesegek a normális emberi élethez.

A „fejlett” országokban gátlástalanul folyik az erőforrások felélése, miközben a világ másik felén milliók halnak meg az alapvető élelmiszerek, a tiszta ivóvíz és a gyógyszerek szűkössége miatt.

Az emberiség nem véletlenül jött létre, ugyanolyan része a természetnek, akárcsak a többi élőlény.

Tudomásul kell venni, hogy véges világban nem lehet végtelenül növekedni sem létszámban, sem termelési produktumban. A népesség növekedése azonban a prognózisok szerint folyamatosan lassul, majd megáll. Ennek egyik oka az, hogy a technikai fejlődéssel az emberek életmódja megváltozik, és emiatt a születések száma fokozatosan csökken.

Baj viszont, hogy az egy főre jutó fogyasztás folyamatosan növekszik. Ráadásul a GDP akkor növelhető, ha az emberek a megvásárolt termékeket minél rövidebb ideig használják, és gyorsan újat vásárolnak helyettük, mert ezzel lehet a termelést felpörgetni. Mivel pedig a szállítási tevékenység is GDP-növelő tényező, érdemes a termékeket több ezer kilométereken át utaztatni, mert ettől is csak javulhatnak a gazdasági statisztikai adatok.

A fokozódó termelés egyre több hulladék és

melléktermék keletkezésével jár, amelyek feldolgozása és újrahasznosítása ugyancsak GDP-növelő tényező.

Ámde energiatakarékosság szempontjából is fontos lenne, hogy a „tartós” fogyasztási cikkek a valóságban is tartósak legyenek, még akkor is, ha a régebbi típusú termékek kevésbé energiatakarékosak, ugyanis a hulladékok gyakori újrahasznosítása általában nagyobb energiapazarlást jelent, mint amennyit a rövid élettartamú modernebb eszközökkel meg lehet takarítani.

A problémát enyhíthetné, ha a sokat emlegetett lokalizáció igazán valósággá válna, előtérbe kerülne a helyi hagyományok és kultúrák „túlélése”, a sokféleség fennmaradása, az önellátásra termelő emberléptékű gazdaságok, továbbá a javak méltányosabb elosztása, szemben az egyneműsítő, „konzumembereket” létrehozó globalizációval.

A valóságban az egyenlőség és az emberi jogok jelszavával tovább folyik a kulturális különbségek felszámolása, az emberek egyre jobban ki vannak szolgáltatva a globális technológiai-gazdasági folyamatoknak.

Van-e megoldás? Talán van. Ehhez lenne szükség az alapvető szemléletváltásra.

Dr. Héjjas István

***

Dr. Héjjas István könyvének utolsó bekezdése gyönyörű szép stílusfordulat: Talán van megoldás... A természettudományos szemlélet azonban megköveteli, hogy megmondjuk: van megoldás, hogy egy megoldás van, és hogy ezt leírjuk, bizonyítjuk, diszkutáljuk.

A megoldás legfontosabb eleme:

- takarékoság, hatékonyság, hőszigetelés (14 cm)

A takarékoság itt egyrészt jelent pénztakarékosságot (2000 Ft/nap) - hogy az exponenciális katasztrófába növekvő GDP-t megfékezzük (kevesebb fogyasztás, kevesebb kereset, kevesebb költség). És másrészt jelent energiatakarékosságot, hogy a "folyton növevő energiaigényekre" hatékony választ adjunk. Az energiatakarékosságról is ódákat lehetne zengeni: 1 kWh el nem használt energia mindazt a szennyezést, pazarlást, beruházást, hatásfokot, szállítást nélkülözi, ami az ellátási úton a fogyasztási helyig lett volna. A fosszilis ellátási lánc olyan hosszú, hogy -1 kWh a fogyasztónál -20 kWh-t ér a bányoldalalon. Ez aztán a 2000%-os hatásfok! Nem mellesleg a takarékoság, hatékonyság pénzben olyan olcsó, hogy 20-szor jobban megéri a csökkentésbe beruházni, mint egy pazarló rendszert ellátni atom-, szél-, víz- vagy napenergiával.

Az energiahatékonyság legfontosabb eleme a hőszigetelés. A Természet nem tud fenntarthatóan annyi energiát adni, hogy a szigeteletlen lakásállományt kifűtsük. A rengeteg napenergia inkább nyáron van és nappal. Az atomenergia nem keletkezik folyamatosan a Földön, csak fogy. Vízenergiából nincs 14000 MW Magyarországon, még a tizede sincs; és a szél is, tudjuk, ott fúj, ahol akar.

A megoldás második lépése

- személyenként 2000 négyzetméterre 2000 fa elültetése

Ennyi terület van. Ennyi fával lehet fűteni. Kb. ennyi fa hiányzik a Föld ökológiai rendszeréből. Ez a famennyiség ha kivágják, újrasarjad, és a gyökerek a föld alatt is dolgoznak tovább, termelik a humuszt, a megkötött szenet, és nem mellesleg kivonják a légtérből a fosszilis eredetű szén-dioxidot, amit kibocsátunk... feltéve, hogy takarékoskodunk és hőszigetelünk.

A harmadik lépés, amely "talán" az első is lehet

- vidéki, autómentes, önellátó életmód

A városi, kényelmes, kimúló, fosszilis ellátó gépezet helyett vidéken lehetőségünk van önmagunk ellátására is. A legnagyobb hiba, amit a vidékre költözésnél el lehet követni - az autós ingázó életmód. Az aztán megsemmisíti a hasznot. Az autómentes élet viszont tehermentesít, csökkenti a kísértést, csökkenti a szállítást az áruházról és az áruházig. Csak azt vesszük meg, ami szükséges, és "elbírja a szarka farka"; a többire ott van a kert, és a falusi élelemgazdálkodás.

Ha ezeket a lépéseket megtesszük, már bizonyíthatóan annyi energiát fogunk csak fogyasztani, amennyit a Természet adni tud, és a műpénzt csak annyira vesszük igénybe, amennyire mindenki teheti a Földön.

Negyedik lépés:

- személyenként 2-3 napelem és kiegyensúlyozás

Sajnos a legfinomabb villamos energia egy fenntarthatatlan, fosszilis rendszerből jön mindmáig, ezért ennek a kiváltására is intézkednünk kell valamit. Nem kell túllihenni a dolgot. Ha a legfinomabb energiából csak a legszükségesebbet fogyasztjuk, akkor elég személyenként 2-3 napelem. Nálunk teljesen normálisan működik, nincs energiahiányunk. A kiegyensúlyozásban is részt veszünk egy pár kapcsolóórával és néhány akkumulátorral, de azokat megint csak takarékosan, optimalizáltan használjuk.

Most már végeztünk a legfontosabb, legnagyobb tényezőkkel: fűtés, élelem, villany, közlekedés. Ekkor 40-50 kWh/nap az összenergia-fogyasztásunk. Fenntartható, igazságos. Ennyit tud a Természet

- szennyezés és túlterhelés nélkül. Ha még a széndioxidra is odafigyelünk, és miért ne tennék(?), ennyit az elültetett fák fel tudnak dolgozni és a föld alá tudnak juttatni.

Ámde víz nélkül sem élhetünk, és sajnos a mai ivóvízellátás pazarló, veszteséges, a városi szennyvízkezelés pedig bizonyos anyagokat csak továbbterhel a Bioszférában, pl. a nitrátot és a szénat. Ötödik lépés:

- víz- és szennyvízkezelés helyben

A kúttal (fürdővíz, mosás, locsolás), az élő gyökérszomszédrendszerrel (4 m²/fő), komposzt toalettrel és esővízhasznosítással ez a pont is teljesíthető. De ha valakinek ez nem jön össze, az első négytel is fenntartható életet fog tudni élni. Az első négytel nélkül viszont Nem. Gondoljunk csak a benzinre, az olajháborúkra, az energia és pénz igazságtalan elosztásra a Földön, a túltermelésre, a kamionokra, a hőerőművekre, az import földgázra és a bolti élelmiszerekre. Ez egy megoldatlanul tornyosuló fenntarthatósági problémahalmaz.

Utolsó lépés, az örömhír:

- helyi termékek, mosolyok, kapcsolatok, közösségek

Ez az életmód nem utolsó sorban jót tesz a szívnek, a léleknek, csökkenti a stresszt és a szorongást.

dr. Dőry István

***

Tennék még egy utolsó észrevételt, nevezetesen azt, hogy a záró részben felsorolt utópisztikus elképzeléseket csak egy diktatúra tudná rákényszeríteni az emberekre, globalizálódó liberális demokráciákban ez nem működik.

Dr. Héjjas István

BARANYAI BÉLA

A JELENLÉTBŐL FAKAD MINDEN BEMUTATTÁK A VARGA LÁSZLÓ MEGYÉSPÜSPÖKKEL KÉSZÜLT INTERJÚKÖTETET...

Április 25-én mutatták be Kaposváron „A bőrünk alá bújt Isten” című könyvet, melyben Varga László kaposvári megyéspüspökkel beszélget Bodnár Dániel. A Magyar Kurír gondozásában, az Új Ember Kiadványok sorozatban megjelent kötetet Versey Beáta Mária nővér, a Nyolc Boldogság Közösség tagja ismertette

A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége kaposvári csoportjának rendezvényén házigazdaként Csillag Gusztáv, a csoport vezetője köszöntötte a

megjelenteket, majd a kiadó részéről Kuzmányi István, a Magyar Kurír és az Új Ember főszerkesztője szövegezt néhány szót. „Azt szerettük volna, hogy ez a kötet Varga László püspökről szóljon, de mégse legyen egyszerűen csak egy életrajz.

Célunk az volt, hogy bemutassuk az ő személyes tanúságtételét, hiszen ezen keresztül Jézus Krisztushoz lehet közelebb jutni.” A megélt, hiteles szavak pedig képesek arra, hogy átforgalmazzák az életünket.

Versey Beáta nővér, a Központi Oltáregyesület vezetője a könyvet ismertette elmondta, hogy szerzőjét már régen ismeri, ezért is vette nagy érdeklődéssel a kezébe ezt a kötetet. „Ha műfaja nem életrajz, akkor tulajdonképpen mi is lehet ez? Először azt hittem, olyan ez, mint amikor belépünk egy szobába, ahol két ember mély beszélgetését hallhatjuk – egy elkötelezett hívő ember kérdezi egy másik elkötelezett hívő embert. Olyan kérdések kerülnek elő, melyek megérintik a világban tájékozódó embert.”

E felvetések mögött ott húzódik az a vívódás, melynek során a mondatokat az „igen, de...” szavakkal fűzik egymás után.

Tulajdonképpen ennek a könyvnek nincs kezdete és nincs befejezése sem. Belépünk a körébe valahol, és egy másik ponton kilépünk. Biztos, jól megfogható válaszokat nem találunk ebben a könyvben, mégis azt érezzük, „Laci atya úgy beszél, mint akinek a bőre alá bújt az Isten”. Erős meggyőződéseket közvetít, melyek mögött ott érezzük a tapasztalatot.

Tulajdonképpen ennek a könyvnek nincs kezdete és nincs befejezése sem. Belépünk a körébe valahol, és egy másik ponton kilépünk. Biztos, jól megfogható válaszokat nem találunk ebben a könyvben, mégis azt érezzük, „Laci atya úgy beszél, mint akinek a bőre alá bújt az Isten”. Erős meggyőződéseket közvetít, melyek mögött ott érezzük a tapasztalatot.

Mi lehet ennek a könyvnek a célja? Az biztos, hogy semmit nem akar eladni nekünk. A könyvet olvasva el kell engednünk az elvárásainkat. És ha ez sikerül, akkor rátérünk arra az „emmauszi útra”, melynek során kirajzolódhat számunkra az üzenete. Az olvasó egy utazáshoz csatlakozik, s miközben Isten országútján gyalogol, egy életút bontakozik ki előtte. Ennek egyik ösvénye a „kapcsolatba lépés”, annak megtapasztalása, hogy „a jelenlétből fakad minden”.

Nagyfokú őszinteség jellemzi e kötetet, mely arra hív, hogy igazak legyünk önmagunkkal szemben is. „Szaván kell fogni az Istent – mondja Laci atya, teljesen függetlenül attól, milyen helyzetben is vagyunk. – Egyszerűen hinnünk kell abban, amit Isten mond.” Remélnünk kell, hogy megmutatkozik, és el kell hinnünk azt is, hogy Isten nemcsak általában az embert szereti, de „engem is, személy szerint”.

Versey Beáta azt is kiemelte, hogy Varga László sokszor beszél az Oltáriszentségről. Arra hívja fel a